

In de aankondigingen op de week van de jonge mantelzorger werd ik enorm geraakt door de typering die zo vaak gegeven wordt aan de jonge mensen die te maken hebben met een zorgsituatie. De jonge mantelzorger wordt geroemd als HELD. Dat maakt het volgende in mij los:

Wanneer we het over een mantelzorger hebben dan plaatsen we hem in

1. De slachtofferrol of,
2. De heldenrol

Eigenlijk lees of hoor ik nooit iets wat er tussenin zit. Hebben wij de mantelzorgers al eens gevraagd hoe zij hun rol zien? En wat was dan hun antwoord?

Ooit heb ik zelf in de positie gezeten dat ik jonge mantelzorger was. Gedurende de periode dat ik voor mijn moeder zorgde verdween op biologische wijze de toevoeging

“jong”. Keer op keer heb ik te horen gekregen dat “het zo knap was” wat ik voor mij moeder deed! Goed bedoelt, maar deze uitspraak is één van de meest giftige uitspraken geweest die mij is overkomen.

Van ervaringsdeskundige heb ik de stap gemaakt naar beroepskracht. Op dit moment mag ik een jong koppel aan het begeleiden wat op alle fronten vastloopt. Sinds elf jaar mag de man zorgen voor zijn echtgenote omdat zij is getroffen door een hersentumor en daaropvolgend Niet Aangeboren Hersenletsel. Al die jaren heeft haar partner alles voor haar opzeggend. Eerst zijn eigen familie want die begrepen niet waarom hij bij zijn vrouw bleef, vervolgens zijn eigen sociale netwerk want dat hield hij niet vol en als laatste is hij zijn baan kwijtgeraakt omdat alles te veel werd. Nu is het systeem eindelijk ingestort.

Is deze man die voor zijn vrouw zorgt een held? Nee! Dit is een man die uit liefde voor zijn vrouw zorgt en daarbij een hele hoop fouten maakt. Er is helaas niemand in zijn omgeving geweest om hem (professioneel) de juiste handvaten aan te reiken zodat hij in zijn rol kon blijven. Namelijk die van echtgenoot die verschrikkelijk veel van zijn partner houdt *en* ook nog wat zorg biedt aan haar. Hij werd wel een held genoemd. Dat maakte dat hij zich niet meer los kon maken van die heldenrol en zichzelf, en daardoor het hele systeem, in de soep draaide.

Dit korte verhaal ging over een volwassene. Nu zeggen we tegen een kind of een puber dat hij of zij een held is. Een kind dat afhankelijk is van zijn ouders of van belangrijke *anderen* in zijn omgeving. Hij of zij is afhankelijk van de ouders in huisvesting, scholing, voeden, veiligheid... Die kan niet weg. En dan gaan we ook nog eens vertellen dat het een held is! Die durft niet meer weg, bang om de heldenstatus te verliezen of het fout te doen. Opgesloten voor altijd!

Ik ben inmiddels 44 jaar oud. De zorgsituatie van toen is inmiddels zes jaar niet meer aan de orde. En toch wordt er een schakelaar bij mij omgezet zodra de (jonge)mantelzorger een held genoemd wordt. 44 jaar en nog regelmatig aan het hannesen.

De hele situatie waarin wij als gezin in hebben gezeten heeft dus nog steeds invloed op mij. En ik zie het ook terug bij mijn zus. In de zorgsituatie waarin wij nu zitten met mijn vader loopt het met grote regelmaat vast. Waarom? Wij zijn niet meer die helden die wij waren. Wij zijn niet meer de helden die onze vader kende, en zoals ook hij ons noemde. Wij hebben geleerd om grenzen te stellen, om te uiten wat wij nodig hebben en niet meer klakkeloos de zorgsituatie in te stappen. Wij gaan op zoek naar balans en uiten de taal die we hebben geleerd om de professionals te betrekken in onze situatie zodat we niet nog een keer overbelast raken.

Wilde ik gezien worden als slachtoffer? Nee. Maar zeker ook niet als held. Die titel dwong mij het aller hardst om in de positie te blijven waar ik in zat en dat heeft mij beschadigd. Ik wilde gezien worden als zoon. Die verschrikkelijk veel van zijn moeder hield *en* toevallig ook nog voor haar zorgde. Had ik daar maar wat hulp bij gekregen

Alle aandacht die de jonge mantelzorger mag ontvangen is terecht. Dat verdienen zij. Zij moeten gezien en gehoord worden. Maar pas daarbij op hoe je iemand betiteld. Hoe liefdevol het ook bedoeld wordt. Held is niet de juiste titel. Ook al is dat maar voor één weekje per jaar

Twan Mensen